

INF2220 - Algoritmer og datastrukturer

HØSTEN 2008

Institutt for informatikk, Universitetet i Oslo

INF2220, forelesning 5:
Prioritetskø og Heap

Bjarne Holen (Ifi, UiO)

INF2220

H2008, forelesning 5 1 / 1

Prioritetskø - grensesnitt

- ▶ Prioritet er gitt ved heltall (lavt tall = høy prioritet)
- ▶ Vi kan se på prioritet som tid vi maksimalt kan vente

```
insert(p, x) sett inn element x med prioritet p  
deleteMin() fjern element med høyest prioritet
```

- ▶ Forskjellige datastrukturer kan implementere et slikt grensesnitt
 - ▶ Liste (sortert eller uordnet)
 - ▶ Søketry
 - ▶ Heap

Prioritetskø

- ▶ Kø implementasjoner vi kjenner
 - ▶ FIFO - Liste
 - ▶ LIFO - Stack
- ▶ Vi ønsker ofte bedre kontroll over elementene i køen
- ▶ Eksempel: Job scheduler (OS)
 - ▶ Jobber kan ikke kjøre ferdig før neste slipper til
 - ▶ Jobber tas typisk ut og settes inn igjen
 - ▶ Round-Robin kan bli urettferdig
 - ▶ Prioritet kan gjøre fordeling rettferdig

Bjarne Holen (Ifi, UiO)

INF2220

H2008, forelesning 5 3 / 1

Bjarne Holen (Ifi, UiO)

INF2220

H2008, forelesning 5 4 / 1

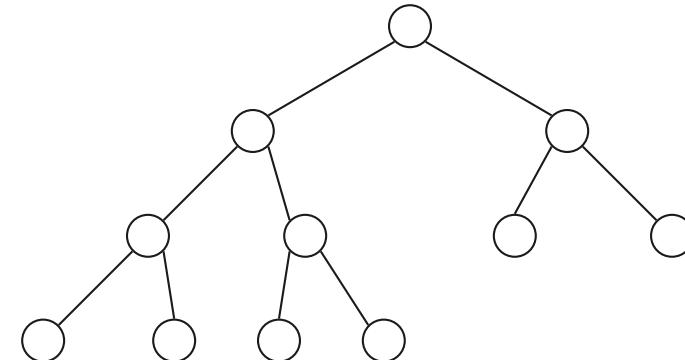
Prioritetskø - Datastruktur og Kompleksitet

- ▶ Uordnet Liste
 - ▶ Kompleksitet (worst case)
 - ▶ Innsetting først i listen $\mathcal{O}(1)$
 - ▶ Sletting kan kreve gjennomgang av hele listen $\mathcal{O}(n)$
- ▶ Sortert Liste
 - ▶ Kompleksitet (worst case)
 - ▶ Innsetting kan kreve gjennomgang av hele listen $\mathcal{O}(n)$
 - ▶ Sletting fjerner første element $\mathcal{O}(1)$
- ▶ Søketry
 - ▶ Innsetting worst case $\mathcal{O}(n)$ average case $\mathcal{O}(\log_2(n))$
 - ▶ Sletting worst case $\mathcal{O}(n)$ average case $\mathcal{O}(\log_2(n))$

Prioritetskø - Heap

- ▶ Heap er den vanligste implementasjonen av en prioritetskø
- ▶ Vi skal se på en implementasjon som kalles binær heap
- ▶ En binær heap er et binærtre med et **strukturkrav**
 - ▶ *En binær heap er et komplett binærtre*
- ▶ Og et **ordningskrav**
 - ▶ *Barn er alltid større eller lik sine foreldre*
- ▶ Ordet **Heap** blir også brukt om dynamisk allokeret minne

Binær Heap - Strukturkrav - Komplett Binærtre

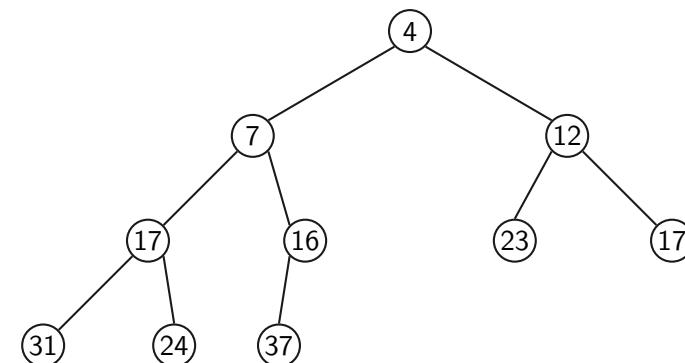

Binær Heap - Strukturkrav

Ett **komplett** binærtre har følgende egenskaper

- ▶ Treaget vil være i perfekt balanse
- ▶ Bladnoder vil ha høydeforskjell på maksimalt 1
- ▶ Den maksimale høyden på treaget vil være $\log_2(n)$

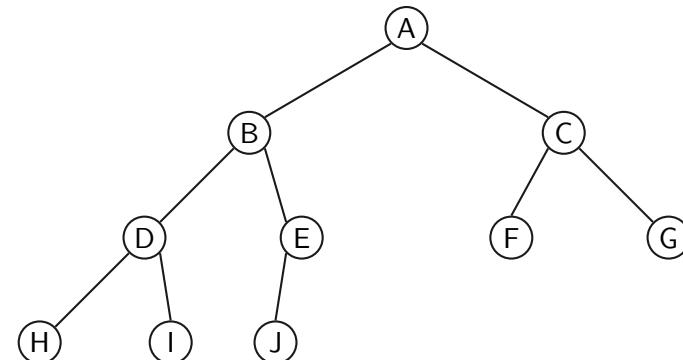
Binær Heap - Ordningskrav

Binær Heap - Representasjon

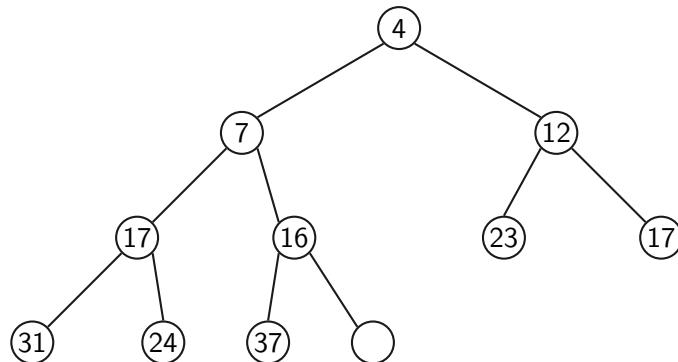
- ▶ Binærtreet er **komplett** så vi kan legge elementene i en **array**
- ▶ Vi kan enkelt finne foreldre og barn ut i fra array **index**
 - ▶ Venstre barn: **index × 2**
 - ▶ Høyre barn: **index × 2 +1**
 - ▶ Foreldre: **(int) index/2**
- ▶ Vi kan risikere å måtte allokere ny array og kopiere alle elementene

Binær Heap - Representasjon

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J					

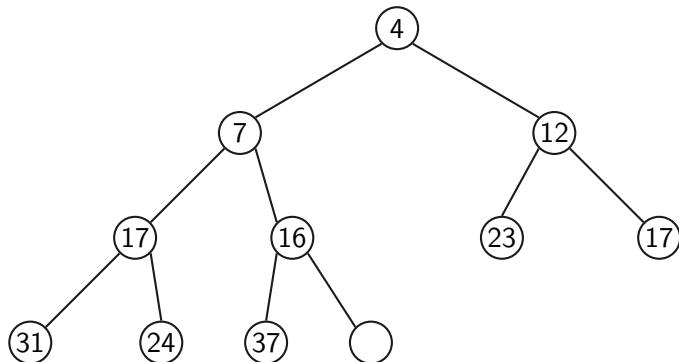
Binær Heap - insert

Binær Heap - insert

- ▶ Legg det nye elementet på neste ledige plass i heapen
- ▶ La det nye elementet **flyte** opp til riktig posisjon
- ▶ Dette kalles **up-heap bubbling** i læreboka
 - ▶ Kallas ofte **percolate up** i annen litteratur
- ▶ Siden treet er i balanse kan vi maksimalt flyte $\mathcal{O}(\log_2(n))$

Binær Heap - deleteMin

Binær Heap - deleteMin

- ▶ Vi fjerner rot elementet fra heapen
- ▶ Vi lar det siste elementet bli ny rot
- ▶ Vi lar den nye rota **flyte** ned til riktig posisjon
- ▶ Dette kalles **down-heap bubbling** i læreboka
 - ▶ Kalles ofte **percolate down** i annen litteratur
- ▶ Siden treeet er i balanse kan vi maksimalt flyte $\mathcal{O}(\log_2(n))$

Binær Heap - Andre Operasjoner

- ▶ **findMin** kan gjøres i konstant tid
- ▶ **delete** fjern vilkårlig element fra heapen
- ▶ Vi kan også endre prioritet på elementer i heap
 - ▶ Senking av prioritet kalles ofte **decreaseKey**
 - ▶ Øking av prioritet kalles ofte **increaseKey**
- ▶ Både **increaseKey** og **decreaseKey** gjøres typisk ved å:
 - ▶ Lokalisere element i heapen
 - ▶ Øk eller senk prioritet
 - ▶ La elementet **flyte** opp eller ned avhengig av operasjon
- ▶ **delete** kan typisk gjøres ved **decreaseKey** ∞ + **deleteMin**

Binær Heap - Sortering

- ▶ Vi kan bruke en binær heap til å sortere
- ▶ Vi kan bygge en binær heap (**insert**) på $\mathcal{O}(n \cdot \log_2(n))$
- ▶ Vi kan ta ut alle elementene (**deleteMin**) på $\mathcal{O}(n \cdot \log_2(n))$
- ▶ $2 \cdot \mathcal{O}(n \cdot \log_2(n)) = \mathcal{O}(n \cdot \log_2(n))$ (**worst case**)
- ▶ Oppbygging av heap kan også effektiviseres
 - ▶ Legg alle elementene på heapen (inn i arrayen)
 - ▶ **foreach** node som ikke er bladnode:
 - ▶ **percolateDown(node)**